

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Хто винен?

Львів, 28. березня 1929.

По замкненні сеймової бюджетової сесії вся польська преса переповнена оцінками її підсумків і в зв'язку з тим оцінками теперішньої політичної ситуації в Польщі взагалі. Санацийна преса стоїть на становищі, що причиною сучасного господарського й політичного лиха в Польщі є сойм. Опозиційна преса твердить навпаки, що саме весь табор т. зв. санаций поносить відповідальність за те, що діється нині в Польщі на всіх підляках життя. Та не вважаючи на те і всі санацийні і всі опозиційні органи преси стверджують посередньо чи безпосередньо одно, а саме, що в Польщі тепер кепсько і на господарському і на політичному полі.

Який вихід з положення? На те нема ясної відповіді від санаторів, нема її і від опозиції. Читаючи різнорідні голоси преси на ту тему, приходиш до пересвідчення, що в Польщі тепер польські політичні партії та групи не думають над конкретними засобами рятунку положення, а готуються завзято до введення генеральної бою за владу. Шойно тоді, шойно посівши владу, стануть вони мабуть розробляти конкретний план санаций відносно на господарському і політичному фронтах. Бо в такій і не іншій площині стоїть тепер справа. Все готується до боротьби за владу. Готується до неї навіть т. зв. санация, дарма, що вона нині при владі. Але, але тут треба зробити одне маленьке пояснення. До опанування влади готувались тепер та частина санаций, що була досі в опозиції до політики нішнього уряду, точніше до політики прем'єра Бартеля. Є це радикальне крило санаций, що не хоче визнавати ніяких компромісів з парламентаризмом, що пре всіма силами до явної диктатури по зразкам фашизму. Бо те крило санаций, що нині при владі, треба вважати засудженим — тут уживемо образного вислову — на детронізацію.

Для докладнішої орієнтації в оцінці теперішнього положення дозволимо собі навести деякі наймаркантишні голоси преси. І так варшавський „Глос Правди“, обвинувачивши т. зв. соймократію в усіх головних гріхах пише:

„Сойм виставив собі фатальне свідцтво на свою творчу нездарність і будучи польські покоління ніколи не простять йому його провини. А ми, сучасні поляки, у неможливій боротьбі з брехнею публічного життя в Польщі, ніколи не дамо себе звести зі слухної дороги, а сперті на широкі ряди державно думуючих громадян, висмоємо наші державні і нашою народові ті права та устрій, які забезпечать Польщі дорогу до авантажної існування, а народів дадуть змогу творчій праці на всіх полях життя“.

Щі слова безбистичного органу можна вважати „заповіддю“ боротьби так само, як обвинувачення свого крикливого патосу щонайменше на кілька степенів.

Львівський безбистичний „Дзєнік Львовскі“ формулює провини сойму в чотирьох точках: 1) сойм позбавив державу засобів оборони перед воюючими ворогами; 2) перед внутрішніми воюючими ворогами; 3) сойм (його опоз. більшість) підірвав авторитет Польщі та підірвав довіру до її фінансової системи; 4) унеможливив працю над справою уряду. До додаткових позвицій у соймовому білансі додає цей орган тільки недопущення завадки в справі ББ „до реалізації“ т. зв. „малого закону про самоврядування“. У висновках стверджує цей орган, що „сойм успішно зашкодив Батьківщині“ і більше нічого. Над справою цих шкідливих авторів статті не спинається.

Львівське „Слово Польське“, тепер теж санацийне, вважає причиною всього лиха те, що „програма ліній правління табору потрапанової революції, перекладана від літа м. р. в руки прем'єра Бартеля і його кабінету, піддала виразному обривленню та відхиленню від тієї ідеології, яка однією робить зрозумілим і морально може усецілювати травнений переворот“. Далі вимагає цей орган в ім'я рятунку того, що дасться, що в таких засобах: усунення з „табору травненої революції“ безідейних, опортуністичних елементів; концентрації всіх живих і творчих сил

того табору, здатних до безоглядної, консеквентної реалізації програмових вказівок того табору (яких?), зокремаж здатних до розв'язання устроєвої проблеми; перемоги всіх тих трудностей, що повстали і ще можуть повстати в господарсько-фінансовій ділянці. „Слово Польське“ вказує при тім недвозначно на зразки італійських фашистських експериментів, як на такі, які треба наслідувати і вірити, що їх пригноблення в Польщі дасть скорше позитивні наслідки „ніж в Італії“. — Шож? Блаженні віруючі!

У львівському єдиному органі „Львовскі Курєр Поранни“ д-р Ст. Гаомбінський оцінює останню сесію сойму зовсім протилежно і пише: „Закрита сесія сойму засадує на те, щоб і її посвятити прихильну згадку. Бо були в ній моменти, які вказують на те, що польський парламент, понижений і пригнічений від часу травневих випадків, починає вертати до здоров'я, що відважалося в ній почуття гідності та відповідальності за долю держави і народу. Була це не тільки бюджетова, але й конституційна сесія... Конституційною була вона тому, що вперше після травневого перевороту знайшлася соймова більшість, яка мала відвагу віпнути в конституційний спосіб за права парламенту, загварантовані конституцією і відважилася в правній дорозі доходити своїх прав на контроль уряду“.

Всього наведеного хіба досить, щоби зрозуміти, в якій мірі згущено та пересичено завдатками всяких несподіванок є політична атмосфера в Польщі. При всяких скрутних ситуаціях інтродукцією до назираючих, не раз дуже важких, подій все були спори на тему: хто винен? Хто винен, що на горизонті теперішнього життя в Польщі скупчилося аж так багато труднощів? Хто винен, що усунути їх безсилій і уряд і весь його відданий табор? Ось питання, яке тепер займає польську політичну еліту і польську людну опінію. Самозрозуміло, що дискусія над тим питанням, може протягтися дуже і дуже довго, а тимчасом самі політичні обставини заставляють життя викинути якусь таку штуку, якої т. зв. професійні політики найменше надіються. Це треба мати на увазі й нам та відповідно готуватися до всяких несподіванок.

Американсько-англійське напруження.

Ще про затоплення англійського корабля американцями.

Затоплення англійського корабля „Імалюне“, американською митною охороною, загрожувало поважним непорозумінням між Англією та Америкою. Англійські газети публікують справоздання капітана англійського корабля, яке він вложив під присягою англійському консулу. З цього справоздання виходить, що американці затопили корабель на отвертому морі, щоб-то поза межами 12 милевої прибережної смуги, в якій вони після договору з Англією мали право затопити корабель, якщо він не послухав наказу американської митної сторожі. Та цього мало. Капітан затопленого корабля твердить, що коли американці затопили корабель, то стріляли до рятункових човнів, на які сіла його залога й потопили також ці човни. У своєму справозданні капітан пише: „де найближчий і найістотніший злочин, який втратив час війни заподіяно на отвертому морі“. Це справоздання зробило величезне враження в Англії. Уряд наказав своєму послові в Нью-Йорку розслідувати всю справу і прислати справоздання. Англійський посол у Вашингтоні вже видав урядників посольства до Нью-Йорку для розслідування справи, бо американський уряд спершу відмовився дати відомості, покликаючися на те, що подія сталася на американських водах і тому є чисто американською внутрішньою справою.

З найновіших відомостей видно, що американський уряд наперечує звинувачення капітана затопленого корабля та твердить, що корабель затоплено близько берега, в такому віддаленні від нього, коли митна охорона мала на це право бути свідками початкового корабля піднятися безпід-

На господарські теми.

Будівельна скрута на селі.

Серед казедоскопу господарських неможань у Польщі нисується нині на перше місце мешканча скрута в містах. В останніх часах набрала вона аж багато розголосу. І не диво. Число населення зростає на окоło 15 відс. річно, а число міських будівель зростає на 4 відс. А будуються переважно державні чи комунальні будинки, більше для зняття безробіття ніж для потреб держави, зате приватні дома будуються хіба рідше тоді, коли їх власники можуть спиратися на державні кредити, бо приватний кредит не редується. Крім того його майже нема. Навіть Еред, Бартель не міг закрити в своїй останній оптимістично настроєній промові правди, що на задоволення мешканцевих потреб міста треба окоło 14 мільярдів золотих, та що приватна ініціатива не дасть цьому ради. А державна? Уряд видить розв'язку в створенні будівельного фонду при допомозі підвищення міських мешканцевих податків. Але, знаючи настрої міського населення, може й сам уряд в таку розв'язку не вірить саме тепер, коли місто задихується вже ціл дотеперішніми татарами.

Так стоїть справа розбудови міст. А село? Про село прем. Бартель ні словом не згадав при точці розбудови, про нього й не пишеться. Зато вже відноситься голоси, що й село повинно причинитися податками до розбудови міст. Не пишеться вже й неговориться в офіційних кругах про те, що село ще досі не затіло ран, завланих війнами, що воно ще досі не відбудовує, та що їзта дорожничі будівельного матеріалу та неоплатності хліборобства, яку задилює його офіційний господарський політик, майже ніхто на селі не в силі будувати ні мешкань, ні господарських будинків згідно з раціональними вимогами господарки. А не казати вже про будівні потреби для упрощення хліборобства. Може й байдужим до деяких чинників те, що нині на селі живуть по дві, а то й по три родини, в одній курній негрієній кімнаті, що здоровий стан є просто невідрадий, що свари та пропаси, повсталі саме з тих причин, затроують життя. Але вже не повинно бути для нікого байдужим те, що іза браку належних ставів підупадає годівля худоби, тобто саме та ділянка сіль. господарства, яка в наших часах однією дає експортний с. г. матеріал, що іза недостаті столів, шпихирів та інших марнується зем. плоди, падає рентабельність господарства. Компетентні чинники не повинні забувати й на те, що лише ростом села росте місто, та що не має для міста добра й розвитку в упадком села, тому доли розбудови села повинна бути першою їх журбою.

А тимчасом ті чинники не то що не дбають за розбудову села, але навпаки, добувають його будівельного матеріалу. Фахові лісники твердять від давня, що лісова політика належить країні, головню хліборобству, незалежності шкоди дозволяти на надмір вирубу лісів і то не на заспокоєння опалових та будівельних потреб краю, але на заграницинний експорт. Ось наприклад в 1928 році вирубуно в Польщі 30 міль. куб. метрів, тоді як після вимоги раціональної лісової господарки можна було вирубувати 15 до 20 мільонів, бо стільки виносить річний приріст, а з вирубаного зужито в краю злиди 25 відс., решта пішла за границю. Стан в 1928 р. в об'ємах усіх лісних років. Якщо Польща була б багатшою в лісах, то цей лісус можна було зрозуміти. Але вона стоїть щодо лісів аж на 14 місці в Європі, а вирубує так, немов би стояла на п'ятому. А чому так робиться? Волино треба на арпівозажня пасивного торгівлі, на здобутті чужої валюти для заграницинних зобов'язань, бо треба заробити на валютних митах. Тут очевидно, що інтерес влади зовсім не покривається з найкращими потребами села. І вийшло таке, що сільське населення, маючи під боком ліси, не може ніяк навіть докупитися опалового, не то будівельного матеріалу, і мусить спроважувати в західну каміньну пугіля на ошал тоді, як дерево малює анід боку на захід.

Не дивуємось, що в Німеччині запанувало одождження, коли Польща з нею при війні мина.

На парламентарній арені.

Справа гіпотек на розпарцельовані ґрунти.

На останньому спільному засіданні Комісії Правничої і Земельних Реформ у справі законопроекту про управління гіпотечного стану нерухомостей, приданих при парцеляції (про що на нашу справу була вже подана вістка в Ч. 63 „Діла“) від Українського Клубу промовляв пос. д-р Загайкевич. Він запропонував, щоб не лише Окружному Земському Урядові, але також Інтересованому, себто парцелянтів, можна було жадати в суді перевести постановання, унормовані цим законом. Пос. д-р Загайкевич виходив із сновниці, що можуть трапитися випадки, в яких земський уряд, сточки на ґрунті Інтересів парцельованої власника, не виступить перед суд з виставленням на управління гіпотечного стану парцельованих нерухомостей, і тоді цілий закон міг би не йти пригновлення. Тому д-р Загайкевич домагався, щоб в випадках, коли земський уряд протягом речення, означеного законом, не поставив у суді відповідного внеску, міг з таким домаганням виступити парцелянт. З цією поправкою пос. д-ра Загайкевича погодилися також інші селянські послы з Комісії Правничої і Земельних Реформ. Однак представники міністерства Справедливості і Зем. Реформ ним поправкам рішуче спротивилися, добачуючи в них небезпеку для регуляції аграрних справ земельними управами, і тому ці поправки перепали. Принято намістити поправку д-ра Загайкевича, щоб не лише зміна особи гіпотечного власника, але також особи посідача розпарцельованих ґрунтів не стояла на перепоні до пригновлення цього закону.

Справа спадкових переводів.

Дня 22. п. м. радаля соймава Правничої Комісії над внесенням Українського Клубу в справі привернення повітовим судам на територіях апеляційних судів у Львові, Кракові та на території окружного суду в Цешині спадкових переводів, які тепер в заступництві судів переводять нотарі, як судові комісари. Реферував справу пос. д-р Загайкевич. В основному реферат він викладав аналогію цього стану, бо спадкові переводи не в області нотаріальним законом з 25. липня 1871 р., а наладнання спадкових відносин входить у сферу загального виміру справедливості і як таке повинно бути ведене судами безплатно. Впавши § 29. неспірного патенту з 9. серпня 1854 р. передбачує поміч нотарів в тих справах, однак генеральна делегація нотарів до владжування всіх спадкових актів пішла задалеко й обтяжує в не потрібний спосіб населення. Тому то вже автор. міністерство справедливості рескриптом з дн. 3. березня 1900 р. ч. 2620 розпорядило відкликати цієї загальної делегації. Однак рескрипт цей не був перед війною всього виконаний, а в часі війни президія апеляційного суду у Львові обійнятом 6. X. 1919 р. відкликала його та наказала всім сільським повітовим судам віддавати нотарям на далі спадкові переводи. Тому попередній сойм

Закордонний політичний огляд.

Наслідки версайського „замірення“.

Змальовані вчора у статті під тією самою назвою напружені відносини в Іспанії, Югославії, Німеччині, Польщі та Болгарії мають одне й те саме джерело, хоч на перший погляд такого враження не набувається. Однак прослідити справу ближче, слід ствердити, що всі ті непокої, від Іспанії починаючи, а на Болгарії кінчаючи, мають одні глибокий причиновий зв'язок. Іспанська диктатура виростає на економічній підложці, в ситуації, де старий державний лад не міг більш опанувати всієї діяльності життя. Зважено тому парламентаризм. Нині в Іспанії починається наступ на диктатуру, бо й вона не виконує і не може виконати завдання. Щож приїде? Знова парламентаризм? Він знова не усепо тх джерел, з яких пливне нинішнє іспанське — передовсім економічне — лихо. Це лихо не лежить в парламентаризмі чи диктатурі.

В Барселоні приготуються недержавська світова виставка. Іспанці багато ждуть від неї. Але хіба виставка, типовий господарський патівний нашой доби — щось зарадить тому, що лихо Іспанії лежить в системі і то не в іспанській, але тільки і передовсім в загальноєвропейській? Бо джерело усього лиха тут, тільки тут, тільки в сучасній європейській, версайській політичній системі.

Югославянська й інші диктатури вирости в немалий мірі з т. зв. меншостевої проблеми, але та проблема виростає теж з версайського укладу Європи. Те саме відноситься до інших держав, хоч і з різними причинами, до Італії, Угорщини, Німеччини, Литви, Болгарії. Хіба вилізати на цьому місці всі ті зв'язки, які існують поміж версайською системою й повною європейських диктатур? Версайська система витворила цілком безглузді відносини у всіх площинах європ. політичного життя, від економічної починаючи і демократичною кінчаючи.

Тимчасом ті, що нині мають диктатуру або з усіх сил поборюють парламентаризм, — роблять помилку в думанні, бо беруть наслідки за причину, в той час, коли лікування Європи потрібно починати від джерела, від найглибшої причини лиха. Версайський уклад Європи пригадає краєвид, скований якоюсь зморою. Цей краєвид носить на собі застиглий риси поанкариса. В тім краєвиді сковано життя в таку політичну систему, в якій воно не вміщується. Політичні пессимі по цілій Європі в виступах неминучої відлиги. Грандіозний план репараційного банку, кинутий на дискусію в Парижі, той сам, що був би в стані розвалити існуючий європейський порядок є теж знаменною ознакою цієї майбутньої відлиги. Вона приїде. Мусить прийти, бо ще нікому не пощастило на віки зсунути цейний природний краєвид, а тим менше політичний горизонт.

Зенон Пеленський.

року заключила так зв. деревну провізорию на 1929 рік, бо Німеччина, ціни на культурне, господарське, гігієнічне й охоронне значіння власних лісів, дістала можливість зберігати їх, а і свій деревний промисл одночасно підтримувати дозволеним сировиною. Але дивно мусить бути з цього приводу радість деяких польських кол, що маючи у себе цей величезний запас потенціальних сил соняшної енергії, виробляють її з так великими страстями для власного населення, для власного господарства. При продовжуванні такої лісової політики скоро може прийти час, що на Поліссі та в Карпатах не стане лісів. Тоді прийде до нас справою є питання відбудови і відбудови села, а тоді швидко розбудується місто, збагачене селом і то без ніяких штучних інжекцій.

М. Творило.

Загроза повені.

Грізний похід води й леду.

З ріжних сторін краю повідомляють про те, що повні вже розпочалися. Рушили ріки, рушили леди, а дедеде виступає вже вода в берегах. Покищо не чути нічого про більші небезпеки, якими погрожує радість цього річчя повні, бо вилливи мають наразі характер локальний. Однак сила води й леду зростає з години на годину, тому загроза повені дуже значна.

Великі ріки, а саме Сян і Дністер, покищо не вийшли з берегів так далеко, щоб загрожували катастрофою. Зате менші, з малими берегами, не в силі адержати наступу кріт і почали вилити.

В Рудечині води зросли в 2-ох метрів висоти на 4.70 м. Вершини залита вже ледями на кілька кілометрів. Тисмениця і Поверхова розливаються по полях щораз більше. В Самбірщині, біля Чернихова, загрожено вже й хати. Між Черниховом і Коничиками перевернений шлях і міст. Навіть біля Борщівки виллила така річка, як... Полтва!

Вислід „плебісциту“ в Італії.

Вислід урядового фашистівським урядом плебісциту, як і треба було сподіватися, дав бажаний для Муссоліні вислід. З 8.650.570 висказаних на листи виборців, узяло участь у виборі 8.650.740, або 89.63 відс. За пропозицією листою голосувало 8.506.576 виборців, проти — 138.198. Римський клер узяв демонстраційну участь у виборах. Священники й єпископи йшли в парадю до виборчих локалів. Мир між Кірипатом та Ватиканом дав свої наслідки.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ.

Оповідання.

(Продовження.)

— Таке мені ще не пригодилося! Значить: у вас обох укріплені таланти! Не їдьте, переспітьтеся мені, а завтра по відправі в церкві граємо! Граємо, брати, даа! Цілий день! Часу маю я доволі! І ферба я навчу вас, бо вроджені у вас таланти!

— Так, так! Залишайтеся! — підхопив і Роман, що тепер якби прокинувся. Він все собі пригадав. — Залишайтеся! Вам буде тут чудесно!

— А ти, Романо? — спитав Грицько.

— Я мушу їхати, бо дома конче коней. Ну, по вас я приїду. Слово честі... — Підійшов до Стецька і шепнув йому до уха: — Лишайтеся, ви ще раз стільки вигратете!

— Справді? — захоплювався поет.

— А як програємо все? — спитав практичний Стецько. І він сімнув Грицька за рукав і вже були на тарантасі.

— Грицьку, ти хотів лишитися, а зі щастям не сідат гратися. Не хви в середі Петра! — вчин Стецько Грицька.

Кони гналися скоро до дому. Роман похнюпився й мовчав.

— І що я скажу дома?..

XVI.

Приїхали в Бозотинище, переспали і знов вийшли купатися. І знов Грицько лежав на сонці, адивлявся в синє небо і мрія свої мрії, і знов Стецько купався і любовався сонцем. Роман перепросив їх на кілька хвилин і вернув аж по довшому часі. Вернув і вітшений промовив:

— Чудовий маю плян! Чудову прогульку зробимо знов нині! Не так далеко, як учора, а ближесенько. Поїдемо до Левицького, знаєте, того правника, він давно вже просив мене до себе.

— Ти азурів, що так що-дня возишся? — спитав Стецько з води.

— А ти але вчора вийшов? Левицький конче прохав мене і вас до себе. Я казав йому недавно, що ви будете в мене, отже конче прохав мене, щоб я і вас привіз до нього. Дуже добрий хлопець! А його батько, письменник, філософ, з вашої „браниж“. З ним варто поговорити, ось там буде душевний пир.

— Письменник? Котрий це? Що писав?

— Ну, що писав, котре я не знаю, але всі кажуть, що він мудрий, пише. Поїдемо, поговоримо, побачите самі.

— Ідь собі! Мені й не сниться кудись їхати — промовив Грицько. — Котру то ніч я не сплю вже?

— А що будеш робити? — спитав Роман і відповів уже згорні придуманою відповіддю: батько, мати й сестри їдуть зараз по обіді до сусідів у гості. Я з вами до Сорок, бо вже обіцявся, а хату замикаємо...

— А який чорт тебе носить знов? — питав Грицько далі.

— Як кажу, що обіцяв молодому Левицькому, що приїду з вами. До того філософі! Філософ думає, що він один робить громадянську працю, а ми, правники, не робимо нічого. Я мушу лийти бути в Сороках в одному важному громадському ділі. Я мушу їхати, а ви чейже не лишитесь самі, як усі відіду?

— Добре, добре, їду вже, їду! — відповів нероздо Грицько і знов потону в думках.

Роман пішов купатися, а Грицько адивився

в синє небо, по якому тут і там мчалися хмарки. ...Ще в столиці задумав поему про Прометей. Вдивлявся тепер у синє небо з хмарами і викидався йому старий Зевес і рій богів та богинь, що линули на хмарах на вершки Олімпу.

...Зелені верхи Карпат, зарослі густими, все зеленими лісами, а понад усіми верхами підноситься в гору Чорногора. Тут ясніли колись до сонця падали українського Зевеса — Дажбога. Довкруги палат саме пахуче зілля, що одурить людину, колиб хотіла перейти заборонені межі...

...Гремить Перун, від сходу до заходу, від півдня до півночі темними хмарами бовдуриться все небо. Над хмарами ясне сонце світліє, по хмарах ходять боги...

...Із землі спить Прометей. Іде з дому від народу, що тільки пролив своєї крові, тільки переніс терпіння на своїх плечах через ріку життя, із цього на той бік. Боги сілі, гаухі на зойк і бряк кайдан.

— Грицьку, купайся, а то вже їдемо!

— Дай мені спокій! Чого від мене хочеш? — крикнув Грицько, як опарений.

— Щож тобі такого? Кажу, їди купатися, а то вже кинуть на обід.

— Забирайся до сто чортів із твоїм обідом! Дай мені спокій — і він знов ляг і прижмурив очі. Стецько замовк.

— Що йому такого? — реготався трохи здивований Роман. — Це таке його натхнення? Ха-ха-ха! Як божівільний — той годі! Але ми холім їсти, а він нехай дає мріє, може й вимріє щонебудь!

Небаком по обіді заїхав перед ганок візок і вони всі три влізли в нього. Пані-матка вийшла знов на прашання і знов у душі благословила, щоб більше не вернуло...

(Продовження буде.)

революційні в 18. VII. 1924 і 22. III. 1927. найважче міністерство справедливості передати спадкові передачі напад повітовим судам. Рескриптом з 10. березня 1928 р. оправдувало міністерство справедливості цей стан зменшення судових етатів, які не можуть виконувати як слід попередніх своїх обов'язків і тому не були би в силі переводити без шкоди для інтересів правосуддя. Показуючись на загальне домагання селянства, яке нарікає на непотрібне обтяження їх нотаріальними коштами за переведення спадкових нерухомостей, пос. д-р Загайкевич домагався ухвалити вище агадане внесення Українського Клубу; його прийнято значною більшістю голосів, проти голосів ББ і НД.

Важку поправку прийняв Комісія, устальюючи, що коли ціна за розпарцельований грунт не була в цілості сплачена, тоді суд на внесення іпотечного власника або набувача має право перерахувати залегу піну, як особисту претенсію до суми валоризаційного розпорядження Прем'єр-міністра з 14. травня 1924 р., назначити її висоту з капіталу та відсотках і подати річинець її сплати.

Належить вкотре агадати ще про одну важку постанову, а саме, що коли на розпарцельовані ділянки переїхали табулярні довідки, які обтяжали велику власність, то стаття IX з розпарцельованих ділянок не буде можна, заки не буде переїхана екзекуція осталої, ще нерозпарцельованої, великої власності.

Перевішив спеціальну дискусію прийнято відтак цілий законопроект і в третьому читанні.

Стримання податкових залежностей.

Про справу допомоги населенню, потерпілому від епідемічної катастрофи морозів забрав слово м. і. посол д-р Ст. Біляк. Представивши тріскаче положення сільського населення, в першу чергу дрібнопримісничого, вказав, що в теперішню хвилю погіршує його положення брак готівки, брак можливості заробітку — та найбільше — епідемія в неміждосягнута стегання податків і високі відсотки і карми за проволочку. Коли безсільське положення селянства хоче уряд зібрати ратувати перед катастрофою — обов'язково повинні здержати примусове стегання податкових залежностей до осені цього року — і то без зменшення відсотків і кар проволочки. Згідно з тим домаганням поставив посол д-р Біляк вимогу за ухвалення резолюції: „Сойм панає уряд здержати примусове стегання податкових залежностей від дрібнопримісничого населення та пересунути їх платність до осені п. р. без дотримання відсотків і кар проволочки“. Пропозицію д-ра Біляка резолюцію ухвалив сойм подавляючою більшістю, бо проти неї голосували лише пос. ББ.

„Великий Борислав“.

Протести широких кіл населення проти плану кількох одиниць.

Борислав 22. III. 1929.

Від кількох днів непокоїть мешканців сусіднього в Бориславі громад зловіща вістка, що ці громади мають бути прилучені до Борислава, щоб таким чином створити „великий Борислав“. До Борислава мали бути прилучені: містечко Тустановичі і села Мразини, Бані Котівська і Губичі. В той спосіб мається таких багатих громад, як Тустановичі і Мразини, мав би рятуватися Борислав від „смерті“.

Треба знати, що Борислав хизиться від якогось часу до упадку. Нафтовий рух замирав тут з дня на день. Колись, як Борислав був у повній стадії розвитку і найбагатшим нафтовим осередком, тоді ніхто не цікавився більшими бойовищими селами і не потребував до нічого ні Мразини ні Тустановичі. Нині відносинам основно змінилися і тому найшлися дощі, які хотіли санувати Борислав при поновленні прилучення до нього українських громад.

Для інформації читачів варто подати, що Бориславські громадські комісарі затинувши дог на громаду в сумі ок. 180.000 доларів, а так само в нинішніх умовах сплатити не легко. Отже нехай платять ці дог прилучені громади, а громадські комісарі нехай господарюють далі! Особливо Мразини — другий Борислав! — варто би прилучити, а попри те ще й інші, теж не бідні громади.

Проектованець цієї оригінальної злуки в б. славний комісар інж. Кобак, що господарив відносно 10 літ в Тустановичах, а як, про це загально відомо. Він хотів би стати колись членом великого Борислава, рахуючи на своїх червоних товаришів (він соціаліст), які в більшовицькій містечку першу скрипку. Ідею злуки пропонує також деякі панове зид стяти одиниці, в першу чергу пос. Войцеховський, якого інструкції виконують усі бурмістри і комісарі і який зачинає давати для пропаганди цієї злуки навіть свою газетку „Ехо“. Ніхто не

питає заінтересовані громади, чи вони бажають собі злуки, а зате бурмістри в Бориславі й Тустановичі і комісар в Мразині їздять до Варшави, де стараються добитися прилучення агаданих вище громад до Борислава.

Проти тої злуки відбулося протестівне віче в Мразині ще 25. листопад, 1928, на якому були громадяни без ріжниць народності. На цьому вічу промовляли посл. п. Максимович і д-р Блажкевич. Ухвалено одностайний протест проти злуки й вибрано депутацію, яка запротестувала у старості і має вийхати в тієї справі на дні до Варшави.

Друге віче відбулося в тієї справі 18. п. м. На ньому ухвалено такі резолюції:

I. Громадяни Мразини, Тустанович, Губичі і Бані Котівської, зібрані на вічу дня 18. III. 1929 р. в селі Нар. Дому в Мразині, одностайно протестують проти всіх заходів і зааряджень урядових кіл, що змагають до втілення і прилучення громад Мразини, Тустанович, Губичі і Бані Котівської до Борислава в цілі створення нової громади, т. зв. „Великого Борислава“, як також до злучення громад для спільного завідування громадськими справами.

II. Зібрані визнають і доручають членам прибічної ради в гром. Мразини і радним інших заінтересованих громад, щоб при дотичних ухвалах запротестували проти прилучення, а щодо гром. Мразини, щоб запротестували також проти компетенції гром. комісаря підпринимати ухвалу або видавати опінію в справі прилучення гром. Мразини.

III. Вибирають делегацію (Іван Лейбт, Олекса Андрушко і Микола Янів), яка передасть той протест правительственным кірам у Варшаві, воевідству у Львові і старосту у Дрогобичі.

IV. В цілі переведення тої акції вибирають комітет, у склад якого входять: Іван Лейбт, Олекса Андрушко, Микола Янів, Теодозій Бундзак, Гринь Іванчук, Андрусь Добош і Анна Чушакова. Комітетові присагує право кооптувати собі дальших членів інших народностей.

3 Міської Ради у Львові.

Промова члена Ради о. Дам'яна Лопатинського про потреби українського населення м. Львова.

(Докінчення)

Поза тими двома позиціями, що відносяться до потреб українського населення, нема в бюджеті ні одної більше! А чейже повинні бути значно більше! Не підніслю це поважно видатків у бюджеті і не було ніяким тягарем для міста, а зате було доказом що й потреби українського населення найшли як у Вис. Ради, так і в управі міста більше зрозуміння.

Для прикладу вкажу, що для воевідського комітету помочи для польської академічної молоді призначено 15.000 зол. субвенції. А що дістало українське студентство? Є у нас Т-во „Прихильників Освіти“, яке веде передові й найповажніші одиниці нашої суспільності, що має на цілі нести поміч академічній молоді. На жаль його потреб не узгоджено зовсім у бюджеті, хоч число української академічної молоді у Львові є значне і хоч є багато таких українських студентів, що потребують конче помочи. Подібних прикладів міг би я навести значно більше.

В цьогорічній бюджеті вставлено квоту на три нагороди міста Львова, а саме на літературу, наукову і природничу, по 7.500 зол. Не обтяжило це певно міського бюджету, як місто визначало б якусь квоту на нагороду за працю в українській мові, прим. з історії старинного Львова, або за найкращу українську літературну річ.

Хотіли бути справедливим, мушу піднести і що обставину, що в субвенції і дотації, призначені бюджетом загально комісіям для освіти й культури та суспільної опіки до розділу, комісії ці правляють і українським установам ріжні підмоги. Однак в огляду на те, що число всіх установ, польських, українських і жидівських, є у Львові дуже високе, підмоги, призначені українським установам, є дрібні, просто мінімальні. Українське населення, яке поносить немалі міські тягари, платить податки, бере участь у розвитку міста й у заспокоєнні його потреб, повинно мати те почуття, що його культурно-освітні й соціальні потреби заспокоюють нарівні з потребами горожан інших народностей. А нині цьому має дати саме міський бюджет.

Доказом легкого, побіжного і поверховного розуміння обов'язку щодо заспокоєння потреб українського населення, В. Радою є справа, яка впродовж не має свого цифрового висказу в бюджеті, але яка є мовби ілюстра-

цією цього розуміння. Вже рік минає, як наш Український Клуб поставив у цій Раді внесення допустити півняння української мови до мови у Раді. Це внесення звернуто на регуляційну дорогу і воно спочиває в дотичній комісії до-нині. Коли один з наших попередників у цій Раді ставив те саме домагання, питав його один з визначних членів тодішньої Ради і член теперішньої Ради: „Чому не поставите відповідного внесення?“. Ми внесення поставили і чекаємо вже хіба аж надто довго на його полагоду. Тому звертаюсь отим же раз до п. комісаря, щоб звелів видобути це наше внесення з під пороку марістратських актів. Дальшу проволочку у полагодуванні нашого внесення і домагання, в ньому зголоше-них, ми були б пригноблені вважати легковажанням цієї важкої для нас справи й актом неприязності супроти українського населення міста.

Також бажали б ми, щоб всі урядові й функціонарі міських заведень поводитися в українських справах поправно і відважно. Дійшов до нашого відома в останні дні один з багатьох фактів, що один кондуктор електричної міської залізничі на домагання учениць в українській мові видати їм переклад, заявив, що не розуміє. І хоч привівши тоді у возі професор державного заведення переповні кондукторів по польськи, чого собі бажали ці учениці, кондуктор велів ученицям висідати, а коли вони цього не могли зробити, бож співзвучило до школи на годину, закликав поліція і той списав на домагання кондуктора протокол з ними. Вже стоячи на становищі інтересу цього міського підприємства, не можна толерувати таких ненормальних явищ. А тимпаче не можна допустити, щоб міський функціонар поведівся так грубо супроти сторін української народності.

Ще мушу кількома словами торкнутися справи театру. Наш Клуб голосував за виарендування міських театрів головню з тих мотивів, що вважав аренду одним способом на обмеження, згідно на устійнення квоти видатків на театр. Колиж п. референт заявляє, що треба буде квоту 854.000 зол., яку тепер зарид міста має видавати на театр, значно збільшити, то ми думаємо, що треба стертегтися переступлення квоти, означеної в бюджеті. А при цій справі мушу ще піднести цю прикру для нас обставину, що коли В. Рада має на польський театр до річної розпорядимості один мільон золотих, то прохання нашої театральної кооперативної удільної українському театрові у Львові допомогу у висоті 20.000 зол. не найшло ніякого послуху! А чейже при добрій волі можна було це дуже легко зробити — без обтяження міського бюджету.

Іменем Українського Клубу заявляю, що ми, члени тогож Клубу, голосуватимемо всеж таки за бюджетом, бо маємо надію, що в слідуючій бюджеті наші оправдані домагання й потреби будуть узгоджені у видатішій і більшій мірі. Не ставлю поправок, бо не хочу тепер, після уложення бюджету, захизувати його рівновагу. Однак застерігаю собі, що колиб яканебудь поправка у видатках була прийнята і зроблена в цьому бюджеті, то я іменем нашого Клубу згодошу відповідні поправки щодо поставлених в ньому квот на українські цілі, як також поставлю внесення ухвалити деякі нові позиції на заспокоєння найлекучіших потреб українського населення міста Львова.

В дня 25. і 26. п. м. перевела міська рада у Львові дискусію в справі міського бюджету, що на р. 1929-30 вносить у видатках і приходах 25,831.734 зол. (в попередньому році 23,589.191 зол., отже знизилася на 8.88 проц.). Подрібно бюджет представляється так: I. Загальна адміністрація 6,505.771 зол. II. Комунальне майно 697.183 зол. III. Комунальні підприємства 818.804 зол. IV. Сплата довгів 4,689.445 зол. V. Освіта і прилюдні площі 2,643.798 зол. VI. Освіта 1,690.361 зол. VII. Культура й мистецтво 1,267.591 зол. VIII. Публічне здоров'я 2,383.589 зол. IX. Суспільна опіка 2,153.355 зол. X. Підприємства річництва 30.600 зол. XI. Підприємства промислу й торгівлі 763.089 зол. XII. Публічна безпека 1,430.691 зол. XIII. Ріжні 757.457 зол.

На понеділковому засіданні Ради промовляв перша п. Смулівська, що сайлом за своїм чоловіком, пос. Смулівським, вступила з ППС і вступила до т. зв. револ. фракції ППС. Її промисла-декларація була спрямована проти офіційної ППС. З черги промовляли: п. Шморак, що представляв поступати жидівського населення, д-р Домашевський іменем „Зespoду Сту“, о. Д. Лопатинський, що його промову називаємо нині, проф. Килинський і д-р Ротфельд, що доповнював промову п. Шморак.

На вторговому засіданні Ради промовляв перший н. д-р Шидельський (ХД), що м. й. привітав один устун промови о. Лопатинського і ба-

жав би бачити взагалі ширші відносини між громадянствами польським і українським. По ім промовляв теперішній редактор „Слово Польско-го“ Мейбави, що виступав різко проти українців і жидів, які мовляв, борються демократичного і ліберального принципу і тимсамим (!) налянуть в інтереси держави як цілості. З черги оголошен-ся до слова п. Мах. Бачинський, лівніший комі-сар Нар. Дому, що разом з другим „староруси-ном“, д-ром Ол. Лисиком, причинився до поль-ського господарського клубу в Раді. Він проте-стувал проти промови о. Д. Лопатинського, бо, мовляв, Український Клуб не репрезентує цілої „рускої“ суспільності. Є ще такі інституції, як Нар. Дім, Становищанський Інститут і „общество Качковського“, що про них о. Лоп. забув, а їм належить підмога... По промовах дальших про-мовців (Максимовича, д-р Кляфтенової і ком. Надольського) прийнято в голосуванні цілий зна-чайний бюджет.

В четвер 28. п. м. реферуватиме сен. Депп-кач на пленумі Ради надзвичайний бюджет, в я-кому є м. ін. позиція на виключення школи Шаш-кенича. Від нового шк. року діти той школи хо-дять уже до нового будинку, який лежить серед городів, що притякають до площі св. Юна від вул. Городецької.

Справа самоврядування.

ЗАКОНОПРОЕКТ ПРО ПОВІТОВУ РЕПРЕЗЕН-ТАЦІЮ І ПОВІТОВУ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ В КРАКІВСЬКОМУ, ЛЬВІВСЬКОМУ, СТАНИ-СЛАВІВСЬКОМУ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ВОЄ-ВІДСТВАХ.

IV. Законопроект про повітову виборчу орди-націю.

9) Сполуча виборчих лист. Дозволяється на-залучати лист кандидатів. Сполучені листи канди-датів уважаються одною листом. Одержують во-ни разом таку кількість мандатів, яка відпові-дає сумі голосів, відданих на всі залучені листи. Ця постанова може бути для нас дуже корисною, бо у нас згромажують значайно велику кількість листів і ми тратимо значайно через те значну кіль-кість мандатів.

10) Явність виборів. Вибори членів і заступ-ників членів повітової ради переводяться в цей спосіб, що кожний виборець може бути присут-ним при цілій виборчій акції (то значить і при виборі комісії і при оголошенні лист кандидатів і означенні їх числами і при голосуванні і при обчисленні голосів та проголошенні вислідів ви-борів. Цю постанову ухвалила підкомісія на моє домагання тоді, коли відкинуто мій внесок про установлення мови довіри. Саме голосування і обчислення голосів відбувається подібно як при соймових виборах.

11) Проголошення вислуду і виборчі проте-сти. Вислід виборів подає повітовий староста до прилюдного відомо. В реченні 14 днів, рахуючи від сідуючого дня по оголошенні вислуду вибо-рів, кожний виборець може внести на руки голо-ви виборчої комісії протест проти важности ви-борів. Внесені протести предкладає голова в ре-ченні 3-ох днів воевідському відділові, який ви-рішує справу протягом 6 тижнів, рахуючи від дня виборів. Це вирішення є остаточне.

12) Переходові і кінцеві постанови. Перші повітові репрезентації, вибрані на основі отсего закону мають обов'язок у реченні двох місяців, по уконституванні повітової ради, вибрати ради і управи повітових комунальних кас общности, які організовані на основі розпорядку Прези-дента Річспосполитої з дня 13. квітня 1927 р. про комунальні щадничі каси. Перші вибори до по-вітових рад мають бути розписані на основі от-сего закону в три місяці від хвиля, коли закон увійде в життя.

13) Загальна характеристика законопроекту про повітову виборчу ординацію. Не дається за-перечити, що обговорений мною законопроект про повітову виборчу ординацію має численні недостатки. Всі ми добре знаємо, як переведено вибори до громадських рад і що вислід тих ви-борів не дає українському населенню належного йому впливу на громадську самоуправу, в першу чергу тому, що вибори відбувалися на основі ви-борчої ординації, побудованої на куріальній си-стемі. Тому ми на основі представленої законо-проекту не одержимо належної нам кількості членів в повітових радах. Всетаки проект нової виборчої ординації, вже хочби тому, що не при-знає курій є значно кращий від старої ординації. Є він також кращий від тих проектів, над якими радив попередній сейм, головано тим, що не при-знає він спеціальних привілеїв польському на-селенню. Неза сумніву, що при виборах, передле-дних на основі нового законопроекту, українське населення здобуло би досить значний вплив на повітову самоуправу.

V. Як виглядає новий законопроект?

Годі напевно сказати, чи ухвалений в підко-місії законопроект про повітову репрезентацію

і повітову виборчу ординацію в чотирьох га-лицьких воевідствах стане законом і в якому приблизно часі. Подаваюча більшість сейму хо-че за всяку ціну ухвалити його. Зновже уряд і песси з однієї докладають всіх зусиль, щоб його не ухвалено в теперішньому виді і стара-ються різними засобами проволікти справу. Ви-домий загальною провідник адміністраційної ко-місії посол Полякевич просто не хотів скликати адміністраційної комісії для нарад над тією справою.

Дня 15. березня ц. р. всі посольські клуби за винятком однієї в ендеків поставили нагний внесок, щоб законопроект про повітову ре-презентацію і повітову виборчу ординацію для Галичини, як також законопроект про виборчу ординацію для галицьких міських громадських рад і кілька дрібніших самоуправних законопро-ектів поставлено під наради сейму з поминеним адміністраційної комісії. В цей спосіб оголоше-ний внесок хоче унеможливити урядові і послам з однієї проволікання справи і довести в корот-кому часі в приспішенім порядку до ухва-лення законопроектів в законодавчих тілах.

Український Клуб докладає всіх зусиль, щоб не тільки скоро ухвалено самоуправні за-конопроекти, але також, щоб пороблено від-повідні зміни у кориснім для нашого народу на-прямку. Для повноти самоврядного законодав-ства слід би ще обговорити проект про виборчу ординацію до міських громадських рад в Гали-чині. Та про нього іншим разом.

Пос. Волод. Целевич.

Нова реєстрація чужинців в Польщі.

Польська преса подає подробиці про нову реєстрацію всіх чужинців, які живуть в Польщі. Ця реєстрація, відповідно до розпорядку міністра внутрішніх справ, пічнється і. квітня 6. р. і буде тривати до 30. червня. В місцевостях, положених далеко від повітових осередків, реєстрації пере-ведуть окремі урядовці, вислані повітовими ста-ростами. В усіх інших місцевостях, чужинці, в віці понад 16 літ, мусять бути обов'язково заявля-тися до реєстрації особисто в повітових та гро-мадських старостах. Реєстрації підлягають та-кож горожане вільного міста Данцигу, які жи-вуть у Польщі. За ухилення від реєстрації чужинців загрозжує кара: 3000 золотих кар, 6 тижнів арешту і виселення за межі Польщі. Всі чужинці, які бажають жити в Польщі після ре-єстрації довше, ніж два роки, будуть приєзовані при реєстрації подати прохання дати їм право поселення в Польщі на підставі законів про чужинців.

Засідання ради міністрів.

Вчора відбулося значайне засідання ради міні-стрів, останнє перед святами, під проводом мін. Складковського, бо прем. Бартель занеду-жав. Поладано тільки кілька біжучих справ.

За скликання сейм. сесії по святах.

„Газ. Варшавська“ повідомляє, що т. зв. ліві партії зголосять по святах внесення скликати надзвичайну сеймову сесію для переведення ре-візії конституції.

Перед знижкою оплат за паспорт в Польщі?

В найближчому часі сподіються зниження оплат за паспорт. Саме тепер ведеться на ту тему розмова між мін. скарбу і мін. внутрішніх справ у Варшаві. Віцеміністр Гродинський, ідучи назустріч бажанням сейму, задумує знизити вкінці оплати за паспорт. Правдоподібно опла-ти за паспортів вагатимуться між 150 і 125 зол.

Знижка курсу польської ста-біл. позички в Нью Йорку.

З Нью Йорку повідомляють, що курс поль-ської стабілізаційної позички підлягає значним ваганням. Останніми днями курс цієї позички внісся 85.25 до 85.50. На днях цей курс упав до 84.5. Фінансові круги приписують зміну курсу позички лише лівнішій ситуації в Польщі.

Повінь зближається.

Вода на Бузі збільшилася. Лід ще не пливе. Біля с. Сільня ледові запори загрожують мосто-ві. Військо намагається розбивати ті запори. Під-час рятівання мосту на Свй біля Уалнова один робітник тяжко ранений. Міст частинно ушко-джений. На ріці Бистриці поставан ледові запори біля Добришан і Грушова. Дністер у горішнім бігу видиває. Томуто постановлено виселити 45 родин зі села Липки, Савки, Ставчані ад Крипи-ця і Зарічє ад Більче. Дністер видив між Пили-вами і Чернішховом і залів біля 1000 моргів поля. В Сільнях на Бузі води зірвали міст.

ІНЖ. БУДІВНИЦТВА

КОЖЕНЬОВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР

виготовляє проекти і кошториси всякого рода бу-дів, як: церков, світських будинків, млинів, яна-лізців. — Проекти і обчислення залізобетонних кон-струкцій. Бере в підприємство всякого рода будови. Обіймає технічний нагляд при будовах. 1694 1-3

ПЕРЕМІШЛЬ, вул. Коперника, ч. 36.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дві чи одна?

До мене підійшов один шанований історик літератури і мало не зі словами в очах сказав:

— Слухайте. Робіть що. На наших очах твор-иться дві українські народності.

— Бракує тільки другого Костомарова, щоб написав про це розвідку.

— Не журтуйте. Це просто трагічне

— Трагічне?... Не думаю.

— Як то? І ви за тим?!

— Я ні за тим, ні проти цього. Нехай собі воно розвивається, як хоче.

Історик подивився на мене з докором, а далі замахав руками, мов би відганяв мухи.

— Не смієте так казати. Ви, саме ви! Не хо-чу цього я слухати.

— Власно я можу це сказати, бо маю вро-джену чи набуту хибу, — що пишу. І коли пере-стану писати, признаю вам рацію, коли не пере-стану, — мусите признати ви мені.

— Алеж... Алеж... Даруйте, але ви говорите дурниці.

— На обиджуюся, бо привик до такого осу-джування моїх думок. Мені бачите вже набригло за кожним словом літати в словник Грінченка. Врешті, коли я признав Грінченка за авторитет, — сказали мені, що він не є ніяким авторитетом.

— Мої кохані. Навіть словник академії тре-ба в міти читати.

— Тут річ не в словнику, а в словах. Ска-жіть мені, як буде по широ-українськи „вода“?

— Вода?!... Якже інакше? — Вода!

— А не є це польоніам, або русинам?! Ручу вам, що дуже легко може на днях виринути ця квестія і слово „вода“ буде проскрибоване.

— Переборщуйте!

— Маєте щастя, що не сказали „переса-джуєте“.

— Пересаджувати можна капусту, дерева...

— „Слова“ — довічив я.

— Як то слова?

— От заприкалда слово: „заараз“. Галичани пересадили його на свій ґрунт, бо „тепер“ було їм за мало українське. За цим словом пішло „ма-ється“, „доповідь“, „заслухавши доклада“, „в на-шому вікові“, „дистопаду“ і інші зазбучанські щепи.

— Ви не маєте слухности. Нація є одна.

— Але дві мови.

— Одна мова!

— Але десять правописів.

— До речі: правописів.

— Я говорю так, як будуть на Великій У-країні писати за десять літ.

— Чому будуть?

— Бо тому п'ять років „та правопис“ змі-нила в Галичині пол на „той правопис“. А я об-числив, що рівно п'ятнадцять літ іде слово в Гали-чині на В. Україну. Очевидно тільки таке слово там приймається, яке пропадає в Галичині.

— Видумаете, або журтуете — всімкнувся вибачливо історик.

— Зовсім не видумує. Прошу, возьміть сло-во „позаяк“. Воно доти не приймалося на В. У-країні, доки держалося в Галичині. Тепер там за-любки визнають його, як знаменитого новотвору. Те саме і зі „значінням“. Коли в Галичині пере-стали писати „значення“, там усі перекинулись на „е“.

Історик махнув легковажно рукою.

— Це не другорядні річі. Головна річ тут складає.

— Складня?! Прошу дуже: В ч. 61 „Проле-тарської Пради“ з дня 15. березня 1929 р. кра-сується таке: „Портної пропонує салати переди мздрю в низ, чим досягнути винищення браку, поліпшення якості“.

Історик не дослухав уже до кінця речення і почав тікати мов від вонка.

— Чекайте! Заждайте! — Кричав я за ним. — Є там ще друге речення: „Треба прикріпити мол-терів до певних машин на фабриці“.

Але мій співрозмовець був уже далеко. На скруті ще раз обернувся і показав мені два пальці.

Маяв вражіння, що це значило: Дві украї-нські народності.

Галактіон Чіпка.

Успіх Пуанкаре.

Палата прийняла 325 голосами проти 255 цілу низку статей законопроекту про конгрегації. З цієї справи була звалена квестія довіри. Над кожною статтею палата голосувала окремо.

Гора, Болеківці, Почаєвичі, Ластівки, Дорожів, Винники. Відновлено досі 14 кружків „Сільського Господаря“, починає поширювати на повіт свою організацію і т-во „Сокіл“.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Василь Кархут Л. Ч.: Перша проба пластуна. (Научний матеріал до і. пластового іспиту для вжитку пластуна-ремесника). 15 рисунків. Львів 1929. Стор. 60, форм. 16^о.

Матеріали для списку указателей русской периодической печати. Составила Н. А. Вукотич. Ленинград 1928. Издательство Академии Наук СССР. Стор. 74, форм. 4^о.

ЖУРНАЛИ:

„Розбудови Наші“, орган проволу українських націоналістів. Рік II, Ч. 1-2. Прага, січень-лютий 1929. Зміст: Від конгресу українських націоналістів; В. Мартиниш; По конгресі; Б. Дніпріський: Револуція національна й пролетарська; Евг. Олександров: Релігійна політика Муссоліні й Ватикан; Вас. Бобриш: Американські українці; В. Богун: Економічні взаємини між Україною і Росією в СРСР; Ю. Миланчик: Райони Пуанкаре; ген. Омелянович-Павленко: Початок 1919 р.; Огляди й хроніка; Організаційна частина.

„Нива“, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Ч. 3. Рік XXIV. Львів, березень 1929. Зміст: Вас. Шурат: Памятка

по речникови покритих; Наш напрям; о. І. Рудович: Катехитичний конгрес у Монахові; о. І. Н.: Про великий піст; о. Мих. Ковальчик: Про дохоловий податок; Союз українських хліборобів; Нові книжки; Ведчина; Преповіді.

„Табір“, поєдино-літературний журнал. Ч. 9. Каліш, листопад 1929 р. Стор. 146, форм. 4^о.

„Slovansky Prehled“, Sbornik pro poznávání politického, hospodarského, sociálního a kulturního života slovanských států a národů. Redaktor Adolf Cerný. Císlo 3. Březen. Ročník XXI. V Praze 1929.

„Молоде Життя“, часопис українського пласту. Ч. 3. IX. рік. Львів, 15. березня 1929.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Миський театр:
Четвер 28, п'ятниця 29. і субота 30. березня театр закритий.

Кіна.

„Аполло“, „Безпрішнність“ Ляра Ля Паміте.
„Лев“, „У круглі Парижа“ з Ліль Дагвер.
„Оаза“, „Останній приказ“.
„Палас“, „Подорож осяяного“.
„Пам“, „Уланські любові“.
„Промінь“ на Зієлішню: „Голгофата“.
„Фатаморганга“, „Сторожі чесноти“.
„Химера“, „Крива“.

Програма радіо.

П'ятниця 29-го.

Льондон (358). 18:45 Камерний концерт. 21:00 Симфонічний концерт.
Париж (1744). 18:45 Концерт. 20:30 Концерт.
Берлін (175,5). 16:30 Концерт оркестри Штайнер.
Рим (413,8). 20:45 Релігійна музика.
Міліно (501,2). 1:30 Радіоквартет. 16:30 Джазбенд.
Ляйпциг (361,9). 21:30 Гітти та релігійні пісні.
Гамбург (391,6). 20:00 „Бідний Георг“, музична драма.
Відень (519,9). 20:25 Симфонічний квартет Гайда.
Москва (763,7). 14:00 Дітвора програма. (1442,3). 16:00 Європейська музика.
Харків (477). 19:30 Музична трансляція. (1680). 19:30 і 20:30 Концерт для національних меншостей.
Варшава (1399,1). 19:30 Великодня містерія.

Субота 30-го.

Льондон (358). 17:30 Охет Слайдел.
22:30 Концерт радіооркестри.
Париж (1744). 18:45 Пате.
Берлін (175,4). 17:00 Органовий концерт. 20:00 Радіооркестра. 21:00 Співні в „Фавста“.
Мюнхен (516,7). 16:30 Релігійна академія.
Відень (519,9). 17:35 Авдіція для дітей. 18:50 Камерний концерт.
Брюссель (311,9). 20:15 Векірний концерт. 22:15. Музика з готелю Палас.
Будапешт (343). 12:05 Військова музика. 19:30 Незаконний концерт. 21:15 Циганська музика.
Міліно (504,2). 12:30 Радіоквартет. 20:30 Дітвора опера Зондони.
Франкфурт (321,3). 19:15 Концерт радіооркестри.
Ляйпциг (361,9). 20:00 Концерт Філармонії.
Москва (1442,3). 19:20 Опера музика. 19:00 Понурарий концерт.
Харків (1680). 18:30 Векір танку та гурору. 22:00 Музика до танців.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карбоневича

К о н ч е р т и:
29. III. Каза Старого Манна.
30. III. Сирітча Хаса.
31. III. Базар.
Т е р е б о в а н і:
1. IV. Базар.
Г е р м о н і з а:
2. IV. Базар.
3. IV. Два злодії.

К о в о в а:
4. IV. Базар.
5. IV. Каза Старого Манна.
6. VI. Бистрич.
7. IV. Маруся Богуславка.
Б е р е ж а н і:
8. IV. Базар.
9. IV. Базар.
10. IV. Маруся Богуславка.

Конкурс на ведення театру „Кооператива“ Український Театр у Львові розписує конкурс на організування та ведення театру під фірмою Кооператива приблизно на умовах дотеперішнього П театру. Оферти вносити до дня 1 травня (маж) 1929 р. на адресу „Кооператива Український Театр“ у Львові, вул. Руська 18. І. п. з якою мога точним пляном діяльності. 1697 1-1

Збірка Вл. М. Говиківичевої в Сполучених Державах Півн. Амер на підні Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молоддю в Галичині, зокрема на улаштування дитячої санаторії і притулку для сиріт. (В доларів.) Detroit, Fordson 25611, Manchester 4494, Boston 9905, Chicago (N. E., Westpulten, ulmen Burenside) 85911, Woonsocket 5894, Fall River 2545, Cleveland 18898, N. York, Brooklyn J. City 3727, Yonkers 31, Newark 13120, Hartford 10094, Terryville 206, New Britain 1945, Passaic 4358, Bayonne 3748, Philadelphia 23050, Allentown 7045, Scranton 794, Mt. Carmel 2667, Shenando 5310, Minersville 35, Piquerville 1491, Maizeville 2730, Baltimore 5, Northampton 11195, Allentown 6738, Troy N. Y. 1320, Stamford 2011, Glastenbury 17, Wilkes Barry 3217, Olyphant 5150, Rochester 19580, Buffalo 17949, East Buffalo 12835, Hamtranc 16650, Elizabeth 2800, New Haven 1628, разом доз. 432197, Я. Корпал Н. „орк 200 штук однієї, вартості около 100 доларів.

Станіславів дня 1. IV. 1929. З приводу 60-літнього ювілею „Народної сикточна вистава народної оперети на 3 літ Артимовського Запорожжя на Дунаї“ при засади співучасті артистки Юмидати і С. Стадницької і артиста Лавіського театру п. І. Рубчака. Початок год. 6. попод. — Дня 6. IV. і 7. IV. опера „Галька“ при засади співучасті оперового співака інженера п. А. Галка і співаки п. Костівної. 1700 1-2

Замісць ліжка на могилу ба. п. Лявника Турчина здохли на українських інвалідів 10 год. — Серези. 1701 1-1

Надзвичайні Загальні Збори Т-ва „Відродження“ у Львові відбудуться в неададі дня 14. квітня ч. р. в сали Т-ва „Українська Бесіда“ (вул. Рутівського 22) в год. 4:30, а в год. 5. без огляду на число членів. Порядок парад: 1) змінна статуту, 2) організаційні справи, 3) виступи і запити. — За Головою Рату Т-ва „Відродження“ д-р Іван Раковський голова, Михайло Хомяк секретар.

Товариство Охорони Воєнних Моги у Львові пригадує, що звичайні Загальні Збори Т-ва відбудуться в неададі дня 11. п. м. в сали „Української Бесіди“ (вул. Рутівського ч. 22) в 5. год. попод. Право голосування мають усі членів-опікуни, членів Головної Ради, головні Філії або їх заступники, членів контрольного комісії і відповідних анципін членів, вибраних на Філізійних зборах. Просимо в останні наші Філії прислати нам відомлення з діяльності, себто виконаний квестіонар. 3 6

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Л Е К Ц І Я і конференції української мови потребує пів. но уміє по-польськи, найкраще у студента. Зголошення до Адміністрації під „Конверсія“ 1702

Ш О В І Н І на суку та білія як також інші матеріали. ВЛАСНИЙ ВАЛОВА II. 1696 2-3

П Л А Т И М О високі півн за золоту брилянти і перли Домбровскі-Розважескі, Львів, (Потель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Опіка безплатно. 13 6 43—

Н О В І Н О Т И В. Безкоровийний: Шай в садов, Дунаї мої — міш. хор. Платію усім, Садов вишневий — хор жін. і муз., Треба всім прийтеза — сольсний. 1674 3—3

М У З И Ч Н І В І С Т І приймають дописи. Пошукість, вилану через ПК у Раді руській на імя (тефан Модоко син Гриня, чр. 1904 р. 1683 3—3

Р А Т У Н Т Е своє здоров'я і з весною починайте лічення нодами мінеральними фабрики Здороні (вул. Зарове ч. 9, тел. 14—79). — Водні протковані і під директивною вилазкою хеміка удосконалили, н е р е з н а ж у т ь н у с п а х і в с е і н ш і. 1684 2—3

У Н Е В А Ж Л И В О С Т Ь Я в Львові вилану через ПК у Раді руській на імя (тефан Модоко син Гриня, чр. 1904 р. 1683 3—3

Ш У К А Ю 3—5 покоїв з кухнею з повним комфортом близько середмістя. Посередництво виключене. Зголошення з поданням усіляк прийме а чешності: Опіска, склад порцеляни, Галичина 10. 1693 2—3

Г О Д І Н Н І К И тільки майлішні. Фабрика препайні продає за годинку і на гати від десятих лт в майлішній стороні зніска фірма Гімн дельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5. 151-7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легімі, серця і жалука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Перевіщення Рентгеном. 21—24

Спеціаліст скріпних, венер. недуг і косметики 1—1

д-р Роман Дольницький

орд. 3—6 попод., Глубока 10. партер.

Кварцева лампа і діатермія.

Комплетні накриття

столові з правд. зінського срібла, срібла і аздаки по майлішних пинах тільки у ГРИНБЕРГА, Львів, Сикстуська 4.

1699 1-1

Звичайні Загальні Збори

АКЦІОНАРІВ

Земельного Банку Гіпотечного

акційної спілки у Львові

відбудуться дня 30. квітня 1929 року в сали Краєвого Союзу Кре-

дитового у Львові, Ринок ч. 10. І поверх о год. 16.

ДЕННИЙ ПОРЯДОК:

1) Рахунковий звіт за рік 1928 зі справозданням Надзирної Ради з діяльності і стану Банку та узгоди з тієї справи.

2) Рахода зиску.

3) Вибір членів Надзирної Ради.

4) Виски по дуці § 71. уст. 3. статута.

До годусу на Збораз з управління ці акціонари, які майлішніше 14 днів пера Зборами зложити в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові або в Українській Шадлиці в Перевішній вимагану статуту складність акцій враз з незаповненими купонами. Управління до вступу на Збори будуть видані легітимізії (§§ 65, 67, і 69 статута).

П. Т. Акціонари, котрі не одержали сие своїх акцій, як що намірають вняти участь а Загальний Зборат, поподомлять о тім Дирекцію Банку, подаючи свою адресу, щоб видано їм на час легітимізії на Збори.

НАДЗИРНА РАДА

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Спільні Анд. у Львові.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скарпювання хитючихся зубів пилькування й винищення зубів без болу. Штучні зуби в ланчучку і золоті після найновішої системи. Пациєнти з провізійної подягоджються в найкоротшому часі. II. і. Уредовіям і студентам значна знижка. 1689 на Тел. 65-73. 2—10

ПІДЛОЖА ДЛЯ КУЛЬОК І КУЛЬКИ

цільний склад перенесено з фірми „Sair“ до фірми Ш У М А Н, Городецька 2 6 Телсф. 41—47, де треба звертатися в ас ліжкими замовленнями буз ф-ми „Sair“. 1638 2—3

Подяка.

Подобалося Велишнійшому поклікати до Се а дня 6-го березня 1929 р. ба п. о. Луку Демчука, доволішого пароха в Кальний Зборівського повіту. Подішнена в тяжкому горю Родина дозволяла собі зложити на пему місці глибоку подяку всім тим, які спішили до нас у тяжких нашого горя зі словами розради і потіхи, зложити ширшу подяку тим, що віддали останню прислугу Покійному А вже найбільше щирою співчуття та пошаниву паміти Покійного виявили Впр. і Всч. Духоуєство, яке відпровадило Ного на місце вічного супочинку відладо Ному останню прислугу. В першу чергу дякуємо Всч. о. Ярославові Лукавському за його правдиво батьківську поміч в часі недуги Покійника та поготування Покійного в далеку дорогу. А дальше дякуємо Всч. ОО. Осповіт Кучкулі а Вібман за правдиве слово про вінісі труни а дожу жалоби, Онуфрійові Гайовському за промову в церкві та леканові Н. Рипиреві а Дикова, Ганр-шевці а Урманя, Левицькому а Дусянова, Давидівичеві а Розвадова, Кутінові а Годова, Гунольському а Малинові, Малицькому а Краснопішні, Кондратові а Короща і Всч. о. Костисовському, латинському паротові а Поморан. Глибока дяка д-рові Зензельбергові, лікареві а Поморан за понесені труди в часі лікування Покійного, та Пастау Оленевичан а Жабина Дякуємо членам церковного Брацтва в Кального, а даль місцевому громадянству і в доволішних сіа, які не пождали часу і прийшли у велику непогоду на похорон. Подяка всім що кріпили нас своїми, навініми потіхою і надією Божого Милосердя для нас осиротілих. Нейай Всевисній винагородити сторіжню всі Вас — Олена Демчука, вдова, Ігор, син, Гостиславка і Лідія, донки, Ярослав Гузар, зять і Мартуся, внучка. 1699 1-1